

บริบทการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

**The Instructional Context of Thai as a Foreign Language,
Bachelor's Degree Programs in Thailand**

วรพงศ์ ไชยฤกษ์, ศษ.ม.

Worapong Chairerk, M.Ed.

สาขาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่

Department of Thai Language, Faculty of Arts, Payap University, Chiang Mai

Email: Worapong_c@live.com

Abstract

The purposes of the study were (1) to analyze the Thai as a foreign language curricular of bachelors degree programs taught in Thailand; (2) to explore the status and problems occurred in offering the programs; and (3) to investigate how each of the six institutions coped with the problems. The 296 participants consisted of three groups: heads of the departments or leaders of the programs, instructors, and students. The instruments used to collect data were curriculum analysis table, interview, questionnaire, and observations. The results revealed that (1) all institutions offered the programs under the “bachelor of arts” degree, and could be divided into two types: a program offered by a Thai institute only and a program that was collaborated by a Thai institute and a foreign institute. The overall credits required varied from 122 to 148. (2) Program administrators had little experiences in managing the Thai as a foreign language program. Instructors believed that the curricular were appropriate for students. The rate of attending workshops, conferences, and seminars was high. Instructional approach used was mostly

informational. Instructors mostly used CDs, video-cassettes, DVD, and tape recorders as instructional technology. Their knowledge regarding evaluation and assessments was at a medium level. The problems they were confronting were that program designers and users did not share common understandings of the curricular. The curricular were too difficult for students; instructors had little experiences in teaching Thai as a foreign language, which led to problems in arranging learning activities; teaching loads were high; therefore, some instructors did not have enough time for planning and preparing instructional materials; and classrooms were too narrow, and therefore not appropriate for some activities. (3)The approaches that the administrators and instructors had used were meetings to find the solutions for problems, decreasing teaching loads, and training instructors to increase knowledge about teaching Thai as a foreign language.

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี (2) ศึกษาสภาพ และ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี และ (3) วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาคู่ที่แต่ละสถาบันใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ หัวหน้าภาค/สาขา หรือประธานโปรแกรม ผู้สอน และนักศึกษา จำนวนทั้งหมด 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตารางวิเคราะห์หลักสูตร แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และ แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ทุกสถาบันบริหารหลักสูตรภายใต้หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต โดยจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ เป็นหลักสูตรที่ทางสถาบันในประเทศไทยจัดเอง และเป็นความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ (Collaboration) หลักสูตรแตกต่างกัน

กันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบัน โดยจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรระหว่าง 122-148 หน่วยกิต

2. ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศน้อย ด้านผู้สอนมีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่เปิดสอนในปัจจุบันเหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอนดีแล้ว ซึ่งผู้สอนที่เคยได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนเทคนิคการสอนที่ผู้สอนใช้ในระดั้มากคือ รูปแบบที่เน้นข้อมูล สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ผู้สอนใช้เป็นอันดับแรกคือ สื่อมัลติมีเดีย เช่น ซีดี วีดีโอ ดีวีดี เทป ส่วน ผู้สอนมีความพร้อมในการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาพบว่าผู้ร่างหลักสูตรและผู้นำหลักสูตรไปใช้เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ตรงกัน และหลักสูตรที่จัดทำขึ้นยากเกินไปและเกินความสามารถของนักศึกษา และผู้สอนไม่มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอาจารย์ไม่มีเวลาในการทำแผนการสอนและสื่อการเรียนการสอนเพราะภาระงานมากเกินไปและสภาพห้องเรียนแคบเกินไปไม่เหมาะสมที่จัดกิจกรรมบางประเภท

3. แนวทางที่ผู้บริหารหลักสูตรและผู้สอนใช้ในการแก้ไขปัญหาคือประชุมปรึกษาหารือและนำเอาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมาคุยกัน และเชิญผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรมาร่วมประชุมด้วยเพื่อจะได้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ร่างหลักสูตรและผู้นำหลักสูตรไปใช้ตลอดจนลดชั่วโมงสอนของอาจารย์ไม่ให้เกินภาระงาน และหน่วยงานสนับสนุนให้คณาจารย์เข้าร่วมอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ในทุกๆ ด้านเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ: บริบทการเรียนการสอน, ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

บทนำ

การสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศเป็นศาสตร์หนึ่งที่เป็นประโยชน์และได้รับการยอมรับในปัจจุบัน ดังที่ ศรีวิไล พลมณี (2545: 15) กล่าวถึงการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สรุปได้ว่า จากการสำรวจของกระทรวงการต่างประเทศมีสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยหรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

เช่น หลักสูตรเอเชียศึกษา หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา รวมประมาณ 114 สถาบัน ในทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกาและออสเตรเลีย เชื่อว่าสถาบันที่เปิดสอนจะเพิ่มสูงขึ้นอีก ทั้งนี้ยังไม่รวมศูนย์สอนภาษาและโรงเรียนสอนภาษาที่จัดสอนในเชิงธุรกิจอีกด้วย มหาวิทยาลัยในประเทศไทยก็ตื่นตัวที่จะสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวางเช่นกัน ทำให้ทบวงมหาวิทยาลัย(ในขณะนั้น) ซึ่งประสงค์จะเผยแพร่การสอนภาษาไทยให้กว้างขวางออกไป ได้จัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศขึ้นถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกจัดประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษาในปี พ.ศ. 2544 และทำให้เกิดหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างชาติ และคู่มือการสอนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างชาติขึ้น และครั้งที่ 2 ได้จัดการสัมมนาระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษาในเดือนกันยายนปีเดียวกัน การจัดประชุมสัมมนาทั้งสองนี้เป็นตัวบ่งชี้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้กลายเป็นวิชาการอีกแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อวงการการศึกษาของประเทศไทย เพราะเล็งเห็นว่าการเรียนการสอนภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

มหาวิทยาลัยพายัพเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่เปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตร Intensive Thai หลักสูตร Thai and Southeast Asian Studies Certificate Program และ Thai language for international students ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยพายัพ มีความสนใจที่จะศึกษาถึงบริบทการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรีในประเทศไทย เพราะตระหนักว่า คุณภาพของบริบทการเรียนการสอนมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน จากการศึกษางานวิจัยพบว่าสภาพความพร้อมของผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และเนื่องจากศาสตร์ทางด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นศาสตร์ใหม่สำหรับผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติหากมีการวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ จะเกิดประโยชน์ ต่อผู้เรียน ผู้สอน และสถาบันการศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงบริบทการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาใน

ประเทศไทย ซึ่งจะตอบคำถามที่สำคัญ ในเรื่องสภาพ ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรีในประเทศไทยในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไรบ้าง ข้อมูลดังกล่าวมาจะช่วยให้ผู้จัดทำหลักสูตร ที่ทำหน้าที่เตรียมการเปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ในระดับปริญญาตรี ได้มีแนวทางในการวางแผนหลักสูตรอย่างเหมาะสม

คำถามในการวิจัย

1. หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในประเทศไทยมีลักษณะหลักสูตรอย่างไร
2. สภาพ (status) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี โดยภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง
3. ปัญหา (problems) ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศระดับปริญญาตรี โดยภาพรวมมีอะไรบ้าง
4. แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะที่แต่ละสถาบันใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. ศึกษาสภาพ (status) และ ปัญหา (problems) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
3. วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาคู่ที่แต่ละสถาบันใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ หัวหน้าภาค, หัวหน้าสาขา หรือ ประธานโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.1 อาจารย์ผู้สอน เลือกเฉพาะอาจารย์ที่สอนวิชาเอกภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเทศไทยเท่านั้น

1.2 นักศึกษาเลือกเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3, 4 ที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเทศไทยเท่านั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาเน้นศึกษาที่ ตัวหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดบุคลากรเข้าสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

แหล่งเก็บข้อมูล

สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ที่เปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ในประเทศไทยก่อนปีการศึกษา 2550 ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
3. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
4. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสมุทรปราการ
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย
6. วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง จังหวัดลำปาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหารหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ทั้ง 6 สถาบัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ผู้สอน เลือกเก็บข้อมูลเฉพาะผู้สอนในรายวิชาเอกภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 35 คน
2. นักศึกษา เลือกเก็บข้อมูลเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 รวมทั้งสิ้น 225 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตร คือ ตารางวิเคราะห์หลักสูตร
2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ชนิด ดังนี้
  - 2.1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร
  - 2.2. แบบสอบถามสำหรับผู้สอน
  - 2.3. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา
  - 2.4. แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอน

เครื่องมือทั้งหมดผ่านตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และผู้วิจัยหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ยุทธ ไทยวรรณ, 2545: 71) ซึ่งได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) และได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.84 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) จะแยกตามเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลแต่ละชนิดดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตร การสัมภาษณ์ และการสังเกต เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์หลักสูตรผู้วิจัยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตร ส่วนการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยจะถอดความ (Transcribe) จากนั้นก็จะนำมาแยก (Parsed and segmented) ตามคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และหา theme ของข้อมูล ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาประกอบตารางหรือแผนภูมิ

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม สำหรับคำถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน คือ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และแปลผลข้อมูล ส่วนคำตอบที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end) ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยนำมารวบรวมจัดกลุ่ม และ หา theme ของข้อมูล ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาประกอบตารางหรือแผนภูมิ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยพายัพโดยตรง และยังเอื้อประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอน หรือเตรียมการจะเปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับปริญญาตรี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์หลักสูตร สภาพ และลักษณะของปัญหา จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายังเป็นระบบ
2. ผลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ จะช่วยให้ผู้จัดทำหลักสูตร ที่เตรียมการเปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ในระดับปริญญาตรี ได้มีแนวทางในการวางแผนหลักสูตรอย่างเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยใน ซึ่งตอนนี้อยู่วิจัยได้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ (qualitative analysis) สามารถสรุปผลเป็นประเด็นใหญ่ ๆ ได้ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 สถาบันการศึกษาทุกสถาบันดูแลบริหารหลักสูตรภายใต้หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต โดยใช้ชื่อหลักสูตรแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบันซึ่งแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยคือวิทยาลัยอินดอร์เทคลำปาง
กลุ่มที่ 2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาและวัฒนธรรมไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กลุ่มที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กลุ่มที่ 4 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างชาติ ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร แบ่งออกได้เป็น 6 วัตถุประสงค์ใหญ่ๆ คือ

- (1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย มีทั้งจำนวน 6 สถาบัน
- (2) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมไทยมี 5 สถาบัน ดังนี้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี และ มหาวิทยาลัยบูรพา
- (3) เพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต มี 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และวิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี
- (4) เพื่อการศึกษาต่อในอนาคต มี 2 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- (5) เพื่อสอนภาษาไทยเฉพาะวิชาชีพ เช่น ภาษาไทยเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาไทยเชิงธุรกิจ การสอนภาษาไทย เป็นต้น มี 2 สถาบันคือ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี และ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- (6) เพื่อบูรณาการภาษาไทยกับวิชาอื่นๆ มี 1 สถาบัน คือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.3 รูปแบบ (Model) ของการจัดหลักสูตรและการรับปริญญาบัตร จำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบ 1 เป็นหลักสูตรที่ทางสถาบันในประเทศไทยจัดเอง และรับปริญญาบัตรโดยสถาบันในประเทศไทย คือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รูปแบบ 2 เป็นความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ (Collaboration) แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. รับปริญญาบัตรใบเดียวในประเทศไทยแต่ลงนามร่วมกันกับสถาบันต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี
2. รับปริญญาบัตรใบเดียวในประเทศไทยลงนามโดยสถาบันในประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. รับปริญญาใบเดียวในสถาบันต่างประเทศลงนามโดยสถาบันต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

4. รับปริญญา 2 ใบ จาก 2 สถาบัน (Dual Degrees) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และ มหาวิทยาลัยบูรพา

*หมายเหตุ บางสถาบันมีรูปแบบการจัดหลักสูตรและการรับปริญญาบัตรมากกว่าหนึ่งรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตรกับสถาบันต่างประเทศ

1.4 ลักษณะการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 เรียนในประเทศไทยตลอดทั้ง 4 ปี คือ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

แบบที่ 2 คือ 1+3 คือ เรียนชั้นปีที่ 1 ที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศและเรียนปีที่ 2,3 และ 4 ที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

แบบที่ 3 คือ 2+2 คือ เรียนชั้นปี 1กับ2 ที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศ และเรียนชั้นปีที่ 3, 4 ที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

แบบที่ 4 คือ 3 +1 แบ่งออกเป็นสองแบบ คือ

1. เรียนชั้นปีที่ 1, 2, 3 ที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย และเรียนชั้นปีที่ 4 ที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. เรียนชั้นปี 1, 2, 4 ที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศ และเรียนชั้นปีที่ 3 ที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.5 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรอยู่ระหว่าง 122-148 หน่วยกิต โดยมหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรน้อยที่สุดคือ 122 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุดคือ 148 หน่วยกิต นอกจากนั้น จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรของแต่ละสถาบันมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่าง 131-141 หน่วยกิต โดยวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางมีจำนวนหน่วยกิต 131 หน่วยกิต ส่วนมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

เท่ากัน คือ 136 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีจำนวนหน่วยกิต 141 หน่วยกิต โดยแต่ละสถาบันได้แบ่งหมวดวิชาที่ต้องศึกษาออกเป็นดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 30–34 หน่วยกิต ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากันคือ 30 หน่วยกิต และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุดคือ 34 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาโท มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 15–18 หน่วยกิต ซึ่งมี 3 สถาบันที่กำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาโท คือ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แต่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกำหนดให้วิชาโทเป็นวิชาปรับพื้นฐานภาษาไทย จำนวน 18 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 6–8 หน่วยกิต โดยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวนหน่วยกิต 8 หน่วยกิต นอกจากนั้นมีจำนวนหน่วยกิตเท่ากันคือ 6 หน่วยกิต

4. หมวดวิชาพื้นฐานอาชีพ มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 18–30 หน่วยกิต ซึ่งมี 3 สถาบันที่กำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

5. หมวดวิชาเอกบังคับ มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 45–91 หน่วยกิต โดยมหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวนหน่วยกิตน้อยที่สุด คือ 45 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุดคือ 91 หน่วยกิต ในหมวดวิชาเอกนี้ มี 3 สถาบันที่รวมการฝึกงานของนักศึกษาด้วย คือวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางและ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 6 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 7 หน่วยกิต

6. หมวดวิชาเอกเลือก มีจำนวนหน่วยกิตระหว่าง 15–24 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีจำนวนหน่วยกิตน้อยที่สุด คือ 15 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีจำนวนหน่วยกิตมากที่สุด คือ 24 หน่วยกิต โดยที่วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางเป็นสถาบันเดียวที่ไม่มีวิชาเอกเลือก

2. ผลการศึกษาสภาพ (status) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

กลุ่มผู้บริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศน้อย และมีประสบการณ์ในการอบรม และ การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเจ็ลี่ยน้อยเช่นกัน อาจจะเป็นเพราะหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่เปิดใหม่ โดยทุกสถาบันมีการกำหนดนโยบายในการรับสมัครอาจารย์ใหม่ในแผนงาน 5 ปีของคณะ และทุกสถาบันมีนโยบายด้านการทำแผนการสอนตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ และมีการประชุมเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคการศึกษา ส่วนด้านการจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล พบว่า ทุกสถาบันมีงบประมาณในการสนับสนุนให้คณาจารย์เข้าร่วมอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลมาก

กลุ่มผู้สอน พบว่า ผู้สอนมีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่เปิดสอนในปัจจุบันเหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอนดีแล้ว โดยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาผู้สอนจำนวนร้อยละ 85.7 ได้รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ แต่มีผู้สอนเพียงร้อยละ 8.6 ที่มีงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ส่วนในเรื่องการจัดทำแผนการสอนพบว่าผู้สอนที่เคยได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการวางแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 77.1 ส่วนเทคนิคการสอนที่ผู้สอนใช้ในระดั้มากคือรูปแบบที่เน้นข้อมูล รองลงมาคือรูปแบบที่เน้นปฏิสัมพันธ์ และ รูปแบบที่เน้นประสบการณ์ตามลำดับ และสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ผู้สอนใช้เป็นอันดับแรกคือ สื่อมัลติมีเดีย เช่น ซีดี วีดีโอ ดีวีดี เทปบันทึกเสียง รองลงมาคือ สื่อรูปภาพ เครื่องฉายแผ่นใส เครื่องฉายสไลด์ บัตรคำ และสื่อคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรมการนำเสนองาน (power point) ตามลำดับ ส่วนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนมีความพร้อมในการวัดและประเมินผลอยู่ใน

ระดับปานกลาง โดยที่ผู้สอนคิดว่าหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลของตนตรงตาม
วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ดีแล้ว

3. ผลการศึกษาปัญหา (problems) ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี

ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่า

1. ผู้ร่างหลักสูตรและผู้นำหลักสูตรไปใช้เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ตรงกัน
และหลักสูตรที่จัดทำขึ้นยากเกินไปเกินความสามารถของนักศึกษา บางสถาบันยังขาดการ
ประเมินหลักสูตรที่ใช้กระบวนการทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม และบางสถาบันเพิ่งเปิด
หลักสูตรและยังไม่ครบห้าปี ทำให้ตัวหลักสูตรยังไม่สมบูรณ์มากนัก และยังไม่ผ่านการ
ประเมินการรับรองหลักสูตรด้วย

2. จำนวนหน่วยกิตและเวลาเรียนตลอดหลักสูตรไม่เพียงพอในการฝึกทักษะทางภาษาไทย

3. บางวิชาในหลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกว้างเกินไป

4. บางวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน และ เนื้อหาวิชาภาษาไทยในหลักสูตรไม่เป็น
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า

1. ผู้สอนไม่มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทำให้มี
ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผู้สอนไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาแม่ของผู้เรียนทำให้เป็นอุปสรรคในการ
เรียนการสอน

3. ผู้สอนขาดความรู้เบื้องต้นในการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ

4. ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนไม่ได้จบการสอนภาษาไทยมาโดยตรงทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับ
ความรู้อย่างแท้จริง

ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการสอน พบว่า

1. ผู้สอนไม่มีเวลาในการทำแผนการสอนเพราะภาระงานเยอะเกินไป

2. ผู้สอนขาดความรู้พื้นฐานในการจัดทำแผนการสอน

3. ในการจัดทำแผนการสอนผู้สอนไม่ได้ยึดเอาวัตถุประสงค์เป็นหลักในการจัดทำแผนการสอน

4. ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนจัดทำแผนการสอนเหมือนกันทุกบทเรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ
5. ผู้สอนไม่ได้สอนโดยยึดเอาวัตถุประสงค์เป็นหลัก

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอน พบว่า

1. ความแตกต่างหลากหลายของนักศึกษาในชั้นเรียนทำให้จัดกิจกรรมได้ยาก

2. นักศึกษาแต่ละประเทศในชั้นเรียนเกาะกลุ่มกันมากเกินไป

3. อาจารย์ใหม่ไม่สามารถควบคุมห้องเรียนได้ ประกอบกับไม่มีเทคนิคในการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติด้วย

4. จำนวนนักศึกษามากเกินไป บางครั้งทำให้จัดกิจกรรมยากและไม่ทั่วถึง
5. สภาพห้องเรียนแคบเกินไปไม่เหมาะสมที่จัดกิจกรรมบางประเภท

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน พบว่า

1. ผู้สอนไม่มีเวลาในการทำสื่อการเรียนการสอนเพราะภาระงานเยอะเกินไป

2. ผู้สอนขาดหน่วยงานที่เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและทักษะการผลิตสื่อการเรียนการสอน

3. ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนไม่น่าสนใจซ้ำซากน่าเบื่อ

4. ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อประกอบการสอน

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่า

1. บางรายวิชาในหลักสูตรเป็นรายวิชาที่ต้องใช้อาจารย์ต่างสาขามาสอนและเป็นรายวิชาที่ใช้สอนนักศึกษาโปรแกรมทั่วไปในมหาวิทยาลัยทำให้การวัดและประเมินผลของอาจารย์เหมือนกับการวัดและประเมินผลนักศึกษาไทย ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนที่ไม่เหมาะกับการเรียนภาษาที่สอง

2. ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล

3. ผู้สอนไม่ได้ออกข้อสอบวิชาภาษาไทยคนเดียวทั้งฉบับ เนื่องจาก 1 รายวิชา มีผู้สอนหลายคน

4. ผู้เรียนคิดว่าข้อสอบวิชาภาษาไทยในแต่ละครั้งไม่ครอบคลุมเนื้อหา และเกณฑ์การให้คะแนนของผู้สอน ในการสอนแต่ละครั้งไม่มีมาตรฐาน

4. แนวทางที่ผู้บริหารหลักสูตรและผู้สอนใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตั้งที่ ด้านการจัดทำหลักสูตร

1. ประชุมปรึกษาหารือและนำเอาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมาคุยกัน และเชิญผู้เขียนหลักสูตรมาร่วมประชุมด้วย เพื่อจะได้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ร่างหลักสูตรและผู้นำหลักสูตรไปใช้

2. บางรายวิชาในหลักสูตรที่ยากเกินไปก็ใช้วิธีการสอนเสริม ทำโครงการรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง และอาจจะต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเมื่อครบกำหนดประเมินหลักสูตร

3. ภาควิชาจัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และนำเอาผลการศึกษามาใช้ประกอบการพิจารณาการจัดทำหลักสูตร ในการปรับปรุงครั้งต่อไป

4. ในส่วนของหลักสูตรที่ยังไม่ได้ผ่านการประเมิน เมื่อผ่านการประเมินแล้วก็จะปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามคำแนะนำของคณะกรรมการประเมินหลักสูตรต่อไป

ด้านการพัฒนาบุคลากร

หน่วยงานสนับสนุนให้คณาจารย์เข้าร่วมอบรมสัมมนา เพิ่มพูนความรู้ในทุกๆด้านเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ด้านการจัดทำแผนการสอน

1. ลดชั่วโมงสอนของอาจารย์ไม่ให้เกินภาระงาน ถ้าลดไม่ได้จริงๆ ก็ให้อาจารย์ร่างแผนการสอนและให้เจ้าหน้าที่หรือนักศึกษาฝึกงานช่วยพิมพ์

2. บางรายวิชาใช้วิธีการสอนแบบการสอนเป็นทีม คือหนึ่งรายวิชามีอาจารย์สอนมากกว่า 1 คน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการเตรียมการสอนและวางแผนการสอน

3. บางรายวิชาอาจจะใช้อาจารย์ผู้ช่วยสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้สอนต้องสร้างสถานการณ์ให้ทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น และตัวผู้สอนกำหนดกลุ่มให้นักศึกษาจะทำให้ช่วยแก้ไขนักศึกษาเรื่องการแยกกลุ่มประเทศตัวเองของนักศึกษาได้

2. จัดประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างอาจารย์ใหม่กับอาจารย์ผู้มีประสบการณ์มากกว่าและช่วยกันให้คำปรึกษาแก้ไขเป็นกรณีไป

ด้านการจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน

จัดหาสื่อการเรียนการสอนส่วนกลางสำหรับอาจารย์ทุกคนในหน่วยงานนำไปใช้ได้

ด้านการวัดผลและประเมินผล

หน่วยงานจัดประชุมปรึกษาหารือกัน และปรับเปลี่ยนการวัดและประเมินผลให้ตรงกันและอิงตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา

ข้อเสนอแนะของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน

ด้านความเหมาะสม

ผู้เรียนคิดว่าความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมของผู้สอนมีความเหมาะสมเป็นอันดับที่รองลงมาคือความรู้วิชาภาษาไทยของผู้สอน จำนวนหน่วยกิต และความสามารถทางการสอนของผู้สอน ตามลำดับ โดยผู้เรียนคิดว่าจำนวนนักศึกษาในห้องเรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในอันดับสุดท้าย

ด้านสิ่งที่ควรปรับปรุง

อันดับแรกคือจำนวนนักศึกษาในห้องเรียนกับการจัดกิจกรรมของผู้สอน รองลงมาคือสภาพห้องเรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียนเสนอแนะว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงในอันดับสามมีอยู่สามอย่างคือ เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดแต่ละครั้ง และเนื้อหาวิชาภาษาไทย ส่วนสิ่งที่ควรปรับปรุงน้อยที่สุดที่ผู้เรียนเสนอแนะคือเรื่องของความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมของผู้สอน

อภิปรายผล

ในตอนนี้อยู่วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิจัย โดยจัดแบ่งหัวข้อดังนี้ ในส่วนแรกจะอภิปรายผลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ส่วนที่สองจะอภิปรายผลการวิจัยเรื่องสภาพ (Status) และ ปัญหา (Problems) ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการ

สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี และในที่สุดท้ายจะอภิปรายผล
เรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาที่แต่ละสถาบันใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1. หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ที่เปิด สอนในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์หลักสูตรของแต่ละสถาบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้หลักการวิเคราะห์
หลักสูตรตามแนวคิดของ Brady (1983) ผู้วิจัยพบจุดเด่นของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชา
ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษา
ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ชัดเจน โดยในการกำหนดวัตถุประสงค์มีการบอกถึงความ
ต้องการอย่างชัดเจน กะทัดรัดไม่เยิ่นเย้อ และมีความถูกต้องแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับ Platt
(1980: 147-152) ที่ได้ให้หลักในการร่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. บอกถึงความต้องการอย่างชัดเจน (Intention) คือไม่พูดในลักษณะที่เป็นเพียง
ความหวัง เช่น “หวังว่า” หรือ “อาจจะ” แต่จะต้องบ่งชี้ลงไปว่าต้องการอะไร
2. บอกถึงความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งจะเกิดทักษะใหม่ ความรู้ใหม่ ความเข้าใจ
ใหม่ การหยั่งรู้ หยั่งเห็นใหม่หรือเจตคติใหม่ ดังนั้นในการร่างวัตถุประสงค์จะต้องบอกให้ชัด
ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่ใช่เป็นเรื่องลอยๆหาความหมายอะไรไม่ได้
3. กะทัดรัดไม่เยิ่นเย้อ (Conciseness) ต้องเขียนวัตถุประสงค์ไว้ให้กะทัดรัดชัดเจน
4. มีความถูกต้องแน่นอน (Exactness) วัตถุประสงค์ต้องมีความชัดเจนที่ผู้ปฏิบัติ
สามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้
5. มีความสมบูรณ์ (Completeness) วัตถุประสงค์ต้องกล่าวถึงผลที่ต้องการทุกอย่าง
ซึ่งจะทำให้ไม่จำเป็นต้องไปกล่าวซ้ำอีกในวัตถุประสงค์ ในการร่างวัตถุประสงค์อาจต้อง
แก้ไขหลายครั้งจนแน่ใจว่าสิ่งที่ต้องการมีอยู่ครบถ้วน
6. เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง(Acceptability) ผลที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์
ไม่ได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะผู้เรียนเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง
และบุคคลในชุมชนด้วย บุคคลเหล่านี้จะต้องเห็นพ้องต้องกันกับจุดมุ่งหมายด้วย หลักสูตร
จึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์อย่างมีเหตุผลเพียงพอและสะท้อนวัฒนธรรมและค่านิยมของ
สังคมด้วย

ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรก็พบว่า เป็นไปตามความเห็นของ Platt (1980) และสามารถวิเคราะห์จุดเด่นออกมาได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักสูตรที่รับเพียงชาวต่างชาติที่ประสงค์จะเรียนรู้อาษาไทยเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่อาศัยภาษาไทยเป็นสื่อกลาง
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตชาวต่างชาติให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างถูกต้อง
3. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนมีโอกาสบูรณาการความรู้ด้านภาษากับความรู้ความเข้าใจสภาพสังคม ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมไทย แนวคิด ทศนคติและวิถีชีวิตของคนไทย โดยศึกษาในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน และสามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นและเสริมสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดี ระหว่างประเทศไทยและนานาชาติ

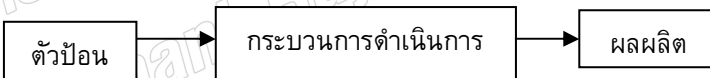
จากจุดเด่นที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ออกมานี้สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี มีการศึกษาถึงองค์ประกอบของหลักสูตรและการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรก่อนที่จะร่างหลักสูตรเป็นอย่างดี เพราะว่าผลจากการวิเคราะห์หลักสูตรนั้น สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการทางด้านหลักสูตรหลายท่าน อย่างเช่น สงัด อุทรานันท์ และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (สงัด อุทรานันท์, 2532: 211-212; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2539: 206-209) ที่ได้กล่าวถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่ามีหลักสำคัญที่ควรยึดถือดังต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม ต้องมุ่งสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการแท้จริงของสังคม กล่าวโดยสรุปการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจนจะเป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ซึ่งเหตุผลสำคัญอีกประการที่หลักสูตรวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการหลายๆ ท่าน เพราะว่า เป็นหลักสูตรที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม รายวิชาที่อยู่ในหลักสูตร จึงต้องครอบคลุมทั้ง ภาษา วัฒนธรรม ผู้เรียนในหลักสูตรนี้ก็เป็นนักศึกษาชาวต่างชาติ

ผลลัพธ์ที่ออกมาทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของผู้เรียนอย่างชัดเจนในด้านภาษาและวัฒนธรรม ทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย และสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม ตลอดจนค่านิยมของสังคม สนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม และสนองความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2. สภาพ (Status) และ ปัญหา (Problems) ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษา ระดับ อุดมศึกษาในประเทศไทย

จากผลสรุปที่ได้นำเสนอไปข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้
ด้านหลักสูตร

จากผลการวิจัยด้านหลักสูตรที่พบว่า คนร่างหลักสูตรและคนนำหลักสูตรไปใช้เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ตรงกัน และหลักสูตรที่จัดทำขึ้นยากเกินไป เกินความสามารถของนักศึกษา ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นตัวแปรแรกและตัวแปรสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จของหลักสูตรนั้นๆ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ (Systemic Approach) ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

ในกระบวนการเรียนการสอนนี้ ตัวป้อน (Input) ได้แก่ หลักสูตร ครูผู้สอน ตัวนักศึกษาและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทาง การเรียนการสอน ส่วนกระบวนการดำเนินงาน (Process) จะเป็นการนำเอาตัวป้อนซึ่งเป็นวัตถุดิบมาปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้เกิดเป็นผลผลิต (Output) ซึ่งกระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลผลิต ก็คือกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยคิดว่าสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี ในประเทศไทย ไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้เท่าที่ควร ดัง อูทรานันท์ (2532: 263 - 271) ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า "งานเตรียมบุคลากรเป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความ

เข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลอย่างชัดเจน ซึ่งการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนต่างๆ และการจัดผู้สอนเข้าสอนตามหลักสูตร ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถตลอดจนความสมัครใจของผู้สอนแต่ละคนเป็นสำคัญ” ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าก่อนที่จะนำเอาหลักสูตรไปใช้ ผู้สอนควรมีการศึกษาถึงตัวหลักสูตรอย่างถ่องแท้เพื่อจะไม่ให้เกิดปัญหาตามมาได้ เพราะถ้าหากผู้สอนมีความเข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจน ก็ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ การเตรียมผู้สอนจะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ด้วย

ด้านผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตรพบว่าผู้สอนไม่มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ประกอบกับขาดความรู้เบื้องต้นในการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติด้วย ทำให้มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลจากแบบสอบถามของผู้สอนที่พบว่าผู้สอนไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาแม่ของผู้เรียน ทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลจากแบบสอบถามของผู้เรียนที่พบว่าผู้เรียนคิดว่าผู้สอนไม่ได้จบการสอนภาษาไทยมาโดยตรงทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้อย่างแท้จริงเป็นปัญหาอันดับแรก และรองลงมาคือผู้เรียนคิดว่าผู้สอนไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาแม่ของผู้เรียนเลย ทำให้การสอนมีปัญหา

สำหรับปัญหาในเรื่องของการจัดบุคลากรเข้าสอนผู้วิจัยคิดว่าเป็นปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่ง เพราะผู้สอนนับได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นตัวกำหนดว่าหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว เพราะเป็นผู้ที่นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนจริง ๆ การเตรียมผู้สอนอาจทำได้หลายวิธี เช่น ในการรับสมัครควรกำหนดคุณสมบัติของผู้สอนที่จบการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน การจัดประชุมสัมมนา การนิเทศการสอน การสนับสนุนให้ผู้สอนเข้าร่วมการอบรมกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องหรือการสนับสนุนผู้สอนไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์ุ (2549: 50-52) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติสำคัญของผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ สรุปได้ว่า มีแนวคิดอยู่ 2 แนวคิดในการเลือกผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ แนวคิดแรกคือ ผู้สอนต้องเรียน

ภาษาไทย ู้ภาษาไทยอย่างดี ดังนั้นนักศึกษา ครู และอาจารย์ภาษาไทย จะได้รับเสนอชื่อให้มาสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติเป็นอันดับแรก แนวคิดนี้เชื่อว่า การรู้ภาษาไทยดีจะทำให้เป็นผู้สอนภาษาไทยได้ดี แนวคิดที่สองคือ ใครก็ได้ที่พูดภาษาไทยได้ แต่ต้องพูดภาษาของผู้เรียนได้ เพื่อจะได้สื่อสารกันรู้เรื่อง แนวคิดนี้ทำให้อาจารย์ภาษาอังกฤษจำนวนมากไม่ยอมถูกเลือกมาเป็นผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวตะวันตกที่พูดภาษาอังกฤษซึ่งทั้งสองแนวคิดสามารถนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติได้ โดยปัจจัยแวดล้อมอื่นที่สำคัญเป็นองค์ประกอบที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ เช่น ผู้สอนที่รู้ภาษาไทยดีแต่ขาดวิธีการสอนที่ดี ไม่สามารถจะสื่อสารอธิบาย และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนได้ ความรู้ภาษาไทยก็อาจไม่ได้ช่วยอะไรเลย ผู้เรียนก็ไม่ได้เรียนรู้อะไรเลยเช่นเดียวกัน ผู้สอนที่รู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาของผู้เรียนดีก็อาจจะพูดภาษานั้นจนพูดภาษาไทยน้อยลง มีการอธิบายมากเกินไป เนื่องจากไม่เข้าใจวิธีสอนที่ถูกต้องและไม่เข้าใจธรรมชาติของภาษาไทยก็ไม่สามารถจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ภาษาไทยดีหรือการรู้ภาษาของผู้เรียนดีเท่านั้น หากมีปัจจัยอื่นที่เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญกว่าปัจจัยทั้งสองนี้ ปัจจัยดังกล่าวอาจเรียกได้ว่าเป็นคุณสมบัติที่ดีของผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติ ซึ่งมี 5 ประการดังนี้

1. เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้อันและการเรียนรู้อาจารย์ต่างชาติ
2. รู้วิธีการและเทคนิคที่ดีในการสอนภาษาต่างประเทศ
3. เข้าใจลำดับเนื้อหาของแบบเรียนและรู้วิธีการสร้างเสริมแบบเรียนให้น่าสนใจ
4. รู้และเข้าใจภาษาไทยในระดับต่างๆดี
5. รู้และสื่อสารในภาษาของผู้เรียนหรือภาษาอังกฤษได้

ผู้วิจัยคิดว่าถ้าผู้สอนสำเร็จการศึกษาด้านการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติมาโดยตรง ก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนให้ชาวต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ปัจจุบันสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางด้านนี้มีเพียงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าถ้ามีสถาบันที่ผลิตบัณฑิตทางด้านการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติมากขึ้น

ก็จะเพิ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านนี้โดยตรง และจะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกับผลจากแบบสอบถามผู้สอนใน ส่วนของการสนับสนุนให้คณาจารย์ในหน่วยงานเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ และ สนับสนุนให้ผู้สอนทำวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย ชัดแย้งกัน คือ ผู้บริหารกล่าวว่ามีนโยบาย และงบประมาณในการสนับสนุนให้คณาจารย์ในหน่วยงานเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ และสนับสนุนให้ผู้สอนทำวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย แต่จากแบบสอบถาม ผู้สอนแจ้งว่ามีผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมหรือเสนอผลงานด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ในที่ประชุมระดับชาติ หรือ นานาชาติเพียง ร้อยละ 11.4 ในขณะที่ผู้สอนที่ไม่เคยเข้าการประชุม ประชุมหรือเสนอผลงานด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในที่ประชุม ระดับชาติ หรือ นานาชาติ มีมากถึงร้อยละ 88.6 ซึ่งอาจจะส่งผลถึงคุณภาพการจัดการเรียน การสอน คุณภาพหลักสูตร และ บัณฑิต ตลอดจนสถาบันการศึกษาในที่สุด

ด้านการจัดทำแผนการสอน

ในแง่ของการจัดทำแผนการสอนพบว่าผู้สอนจัดทำแผนการสอนในรายวิชาที่สอนอยู่ ในระดับมากซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีมากและเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรทำอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2532: 100) ซึ่งได้กล่าวถึงการวางแผนการสอนไว้ว่า “ไม่ว่า ผู้สอนจะเป็นครุมนาน มีประสบการณ์และความสามารถเพียงใดก็ตาม สิ่งที่เขาไม่ได้คือ การวางแผนการสอน หรือการเตรียมการสอน ความแตกต่างกันมีเพียงว่าจะเตรียมใน ลักษณะใดเท่านั้น ผู้สอนที่มีประสบการณ์มาก อาจเตรียมวิธีหนึ่ง ผู้สอนที่ไม่คุ้นเคยกับการ สอนอาจจะต้องเตรียมอีกวิธีหนึ่ง การเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นหลักประกันที่ดีว่าผู้สอน และผู้เรียนจะใช้เวลาในการเรียนการสอนอย่างมีประโยชน์ตามจุดมุ่งหมาย การที่ครูได้ เตรียมสอนและบันทึกการสอนไว้อย่างดี ย่อมจะช่วยให้การสอนดำเนินเป็นไปโดยสะดวก และได้รับผลดี” แต่งานวิจัยชิ้นนี้ก็ขัดแย้งกับงานวิจัยของไมตรี สุขสอน (2539) ที่ได้วิจัย เรื่องบริบทการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพะเยา โดยผลการวิจัยด้านสภาพความพร้อมในการจัดทำแผนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าเป็นสถาบันการศึกษาระดับโรงเรียน การสนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้ก็ เป็นไปได้ยากเพราะครุมีภาระงานสอนและงานอื่นๆที่ต้องรับผิดชอบมาก ซึ่งปัญหาที่ทาง

โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาครูผู้สอนขาดความชำนาญในการจัดทำแผนการสอน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นปัญหาใหญ่ต่อการพัฒนาระบบการเรียนการสอน เพราะว่าการประโชชน์ของการวางแผนการสอนและการบันทึกการสอนจะช่วยให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวก และบรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยมุ่งไปสู่การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง แน่นนอน ตลอดจนช่วยขจัดการสอนอย่างผิดพลาดของผู้สอนให้หมดสิ้นไป

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่าทุกสถาบันมีนโยบายด้านการทำแผนการสอนตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยต้องส่งแผนการสอน พร้อมเค้าโครงรายวิชา (Course Outline) ก่อนเปิดภาคการศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่ร่วมมือกับต่างประเทศ ดังนั้น การวางแผนการสอนจึงต้องผ่านความเห็นชอบของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้วย แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่บ้าง ซึ่งปัญหาด้านนี้อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก

ด้านการจัดกิจกรรมการสอน

ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จากผู้เรียน พบว่าผู้เรียนคิดว่าผู้สอนจัดทำแผนการสอนเหมือนกันทุกบทเรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ ในแง่ของการวางแผนการสอนหรือการจัดกิจกรรมการสอน ผู้วิจัยคิดว่าแม้ผู้สอนจะจัดทำแผนการสอนไว้ล่วงหน้าก็ตามแต่ถ้าแผนการสอนเหล่านั้นด้อยคุณภาพก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพได้เช่นกัน ซึ่งเหตุผลประการหนึ่งก็เพราะว่าผู้สอนไม่ได้จบทางด้านการสอนมาโดยตรงและไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ประกอบกับมีภาระงานสอนมากเกินไปจึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องนี้ ผู้วิจัยคิดว่าผู้สอนไม่ควรยึดเอาทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งมาใช้ในการสอนเท่านั้น ควรเลือกรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่สอน โดยโกชัย สาริกบุตร (2544: 219-220) ได้สรุปเทคนิคการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ ในภาพรวมจากประสบการณ์ของตนไว้ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศความเป็นไทยตลอดเวลาที่สอน เช่น สิ่งแวดล้อม ห้องเรียนมีแผนที่ประเทศไทย ธงชาติไทย มีการตั้งชื่อผู้เรียนเป็นภาษาไทย การไหว้ การทักทายแบบไทย เป็นต้น ตัวผู้สอนจะพยายามแสดงพฤติกรรมของคนไทยที่สุภาพและอารมณ์ดี

2. สอนตามวัตถุประสงค์ คือ ผู้เรียนกับผู้สอนตกลงกันก่อนว่าจะเรียนรู้อะไร แค่ไหน ด้วยวิธีใด แล้วจึงช่วยกันดำเนินไปสู่จุดประสงค์นั้น เมื่อมีการวัดผลย่อมวัดตามวัตถุประสงค์
3. ผู้สอนจะบอกขั้นตอนการสอน กิจกรรม และกลวิธีบางอย่างล่วงหน้า เพราะการเตรียมตัวของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก
4. การสอนจากสถานการณ์จริง และการใช้อุปกรณ์จริงจะน่าสนใจมาก นี่คือธรรมชาติของการเรียนการสอนทั่วไป
5. การสอน คำ และการเรียงคำ สอนโดยเทียบกับภาษาแม่ของผู้เรียนเท่าที่จำเป็น และถ้าผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษในบางครั้งบางเรื่องจะช่วยสร้างความเข้าใจได้มาก
6. สอนโดยให้ผู้เรียนสังเกตและสรุปเอง
7. สอนโดยมีสิ่งช่วยเหลือ เช่น ตาราง แผนภูมิ แผนผัง รูปภาพ สี เทปบันทึกเสียง เป็นต้น เพื่อช่วยทบทวน ช่วยประกอบความเข้าใจและช่วยจัดระเบียบความรู้
8. การใช้เกม เพลง นิทาน การแข่งขัน ใช้ได้มากกับเด็กและวัยรุ่น แต่ใช้ได้ไม่น้อยกับผู้ใหญ่
9. การใช้บทบาท ท่าทาง การสาธิต และสถานการณ์สมมุติ จะสร้างความเข้าใจได้ดี และช่วยให้จดจำได้แม่นยำ แต่ผู้สอนจะเหนื่อยมากกว่าการสอนปกติ
10. การให้ปฏิบัติแบบจับพลันทันที ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มักไม่ชอบ เพราะส่วนมากต้องการเวลาทบทวนและเตรียมตัวล่วงหน้า แต่สำหรับผู้เรียนที่เป็นเด็กและวัยรุ่นจะแล้วแต่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมให้ปฏิบัติ

ด้านการจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน

ในแง่ของการจัดสื่อและอุปกรณ์การสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่า อาจารย์ไม่มีเวลาในการทำสื่อการเรียนการสอนเพราะภาระงานมากเกินไป ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับผลการวิจัยจากแบบสอบถามของนักศึกษาที่พบว่า ผู้เรียนคิดว่าผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนไม่น่าสนใจซ้ำซากน่าเบื่อ เป็นปัญหาอันดับแรก รองลงมา คือผู้เรียนคิดว่าผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อประกอบการสอนและยังตรงกับผลการวิจัยที่ได้จากผู้สอนที่พบว่า ผู้สอนขาดหน่วยงานที่เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและทักษะการผลิตสื่อการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าปัญหาที่ได้จากผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนล้วนเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวโยงกัน คือ ภาระงานสอนเยอะเกินไปไม่มีเวลาจัดทำสื่อ ประกอบกับผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อประกอบการสอนทำให้ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนไม่น่าสนใจซ้ำซาก

นำเมื่อ ผู้วิจัยคิดว่าทางหน่วยงานต้องให้ความสำคัญในเรื่องของสื่อและอุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น เพราะสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก กล่าวคือเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และนอกจากจะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดีมากขึ้นแล้วยังช่วยแก้ปัญหาต่างๆในห้องเรียนได้อีกด้วย ดังที่ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรย (2536: 317) กล่าวว่า “การเรียนการสอนแบบเดิมนั้นครูจะเป็นผู้พูดอธิบายเป็นผู้ทำกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนแต่เพียงผู้เดียว นักเรียนทำหน้าที่รับฟัง การนั่งก็ต้องนั่งนิ่งๆพยายามตั้งใจฟังทุกอย่างที่ครูพูด นักเรียนต้องใช้ความอดทนสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยาก มักทำให้เกิดปัญหาต่างๆการใช้สื่อการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ ช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานมีชีวิตชีวา ไม่น่าเบื่อและช่วยให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น” ผู้วิจัยคิดว่าถ้าหน่วยงานได้ให้ความสำคัญในเรื่องสื่อมากขึ้น ผลการวิจัยก็คงจะไม่ออกมาแบบนี้ ดังนั้น หน่วยงานต้องสนับสนุนให้คณาจารย์ในหน่วยงานเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ ในเรื่องการผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างจริงจัง

ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ได้จากผู้สอนพบว่า อันดับแรกคือ ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล รองลงมาคือ ผู้สอนไม่ได้ออกข้อสอบวิชาภาษาไทยเองทั้งฉบับ เนื่องจากในหนึ่งรายวิชามีผู้สอนหลายคน ซึ่งทั้งสองปัญหานี้ก็ส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยที่ได้จากผู้เรียนที่พบว่าผู้เรียนคิดว่าข้อสอบวิชาภาษาไทยในแต่ละครั้งไม่ครอบคลุมเนื้อหา กับ เกณฑ์การให้คะแนนของผู้สอนในการสอนแต่ละครั้งไม่มีมาตรฐาน ผู้วิจัยคิดว่า สาเหตุที่ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หรือการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาที่สอง เพราะว่ามีผู้สอนอาจจะยังไม่เข้าใจความแตกต่างของการจัดเรียนการสอนภาษาแรกกับการเรียนการสอนภาษาที่สองเท่าที่ควร ซึ่งในเรื่องของความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ภาษาแม่กับการเรียนภาษาที่สองนี้ Prator (1969, cited in Krashen, S.D. and Terrel, T.D. 1983) ได้อธิบายถึงความแตกต่างของภาษาที่หนึ่งกับภาษาที่สองไว้ดังนี้

1. ด้านเวลา เวลาในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้นจำกัด ในขณะที่เวลาของการเรียนภาษาที่หนึ่งนั้นมีอยู่ตลอดทั้งวัน

2. ด้านความรับผิดชอบของครู เนื่องจากเวลาจำกัด ความรับผิดชอบของครูผู้สอนภาษาที่สองจึงมีขอบเขตกว้างขวาง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้ภาษาที่สองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมให้มากที่สุดเท่าที่ผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถทำได้

3. ด้านเนื้อหา ครูต้องวางแผนลำดับเนื้อหาไว้อย่างดีเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ด้านกิจกรรมที่เป็นแบบแผน ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะที่การเรียนภาษาที่หนึ่งอาจไม่เห็นกิจกรรมดังกล่าวนัก

5. ด้านการเสริมแรง ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองนั้น จะมีแรงเสริมที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แรงเสริมที่สำคัญของผู้เรียนที่เรียนภาษาที่หนึ่งได้แก่ ความต้องการ ความรัก ความหวง ความกลัว และความจำเป็นที่จะต้องสื่อสาร ในทางตรงกันข้ามครูที่สอนภาษาที่สองต้องใช้ความพยายามที่จะชักจูงโน้มน้าวให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาที่สองที่เรียน ตลอดจนชักจูงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และบทบาทที่สำคัญของภาษานั้นๆ

6. ด้านประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องใช้ในการเรียนภาษาที่สองนั้นมีขอบเขตกว้างขวางลึกซึ้ง ครูจะต้องรู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนในช่วงนั้นๆ และให้เหมาะกับระดับความสามารถทางภาษาและความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนนั้นๆ ด้วย

7. ด้านลำดับของทักษะในการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งนั้น เด็กจะเรียนรู้ได้ตามลำดับการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งลำดับทักษะดังกล่าวนี้ Prator พบว่า ไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้ภาษาที่สอง ด้านการเปรียบเทียบและการสรุปหลักการ เขาเห็นว่ากระบวนการเปรียบเทียบและการสรุปหลักเกณฑ์ของการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งของเด็กนั้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ภาษาที่สองได้

8. ด้านความเข้าใจผิดเรื่องวัฒนธรรม ในการสอนภาษาที่สองนั้น เด็กจะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไป ดังนั้นครูจึงควรระมัดระวังในด้านนี้ให้มาก

9. ด้านอุปสรรคทางด้านภาษา ในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น เด็กจะมีความรู้ด้านภาษาที่หนึ่งอยู่ก่อนแล้ว อิทธิพลของภาษาที่หนึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยคิดว่าถ้าผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างของการจัดเรียนการสอนภาษาแรกกับการเรียนการสอนภาษาที่สองแล้ว อาจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันที่เตรียมจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. ควรศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนทั้งในและต่างประเทศว่ามีจุดเด่น และจุดด้อยในด้านใดบ้าง รวมถึงศึกษาปัญหาและความต้องการของสังคมและผู้เรียน ตลอดจนจนศึกษาถึงทรัพยากรด้านต่างๆที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันโดยรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรทุกชนิดที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทั้งในและต่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจในเจตนารมณ์ของหลักสูตรให้ชัดเจนโดยเฉพาะส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของรายวิชา เพื่อจะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถาบันที่เตรียมจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้มากที่สุด

1.2 ศึกษาสภาพปัญหา เช่น ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านผู้สอน ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาด้านระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนจนปัญหาด้านการบริหาร ของสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหลักสูตรที่จะเปิดสอนในอนาคต

1.3 ศึกษาความรู้เฉพาะด้านเช่น ความเจริญก้าวหน้าหรือการพัฒนาของวิชาการ โดยเฉพาะด้านการภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้กับหลักสูตรที่จะเปิดสอนเพื่อให้หลักสูตรที่จะเปิดมีความทันสมัยและรองรับความเจริญก้าวหน้าของสังคม

1.4 ศึกษาความต้องการของชุมชนหรือสังคม ความต้องการของสถาบันอาชีพ ความต้องการของสถาบันระดับสูง ตลอดจนจนความต้องการของผู้เรียน ก่อนจะร่างหลักสูตร

1.5 ศึกษาทรัพยากร เช่น ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณทั้งของสถาบันและท้องถิ่นว่ามีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน และมีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่สถาบันจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. สิ่งที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยชิ้นนี้คือ ความร่วมมือกันระหว่างสถาบันที่เปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยคิดว่า ถ้าสถาบันที่เปิดสอนหรือเตรียมจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มีความร่วมมือกัน จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาที่ผู้สอนขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หรือ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เป็นต้น

3. ภาระงานสอนที่ค่อนข้างสูง ทำให้ผู้สอนไม่มีเวลาในการวางแผนการสอนส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการสอน ดังนั้น สถาบันที่เตรียมจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ควรตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย เพื่อจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากที่สุด

4. จากผลการวิจัยพบว่า ขนาดของห้องเรียนใหญ่เกินไป ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง ส่งผลกระทบไปถึงคุณภาพของการเรียนการสอนได้ ดังนั้น สถาบันที่เตรียมจะเปิดสอนหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ควรตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย เพื่อจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1. ควรศึกษาหลักสูตร คู่มือหลักสูตร หนังสือเรียน รวมทั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างละเอียดให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อจะได้จัดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรจัดทำแผนการสอน และเตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้งที่เข้าสอน โดยการศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร และหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ

3. ควรศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการวิชาภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะได้นำความรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

4. ควรหาโอกาสเข้ารับการอบรม สัมมนา การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ทั้งในด้านการใช้หลักสูตร การใช้วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ครบทุกด้าน

5. ควรหาโอกาสในการไปศึกษาดูงาน หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสถาบันที่เปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทั้งในและต่างประเทศและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เปิดสอนในต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้แนวคิดทางด้านการตลาด โดยศึกษาถึงการได้มาของนักศึกษาและศึกษาถึงความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาที่จะได้รับจากหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อนำไปวางแผนในการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จต่อไป
4. ควรมีการศึกษาในเรื่องของ ตำราที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพราะว่าในปัจจุบันยังไม่มีตำราที่ผลิตขึ้นใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรง หากมีการศึกษาและกำหนดตำราเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันอาจจะส่งผลดีต่อคุณภาพหลักสูตรได้
5. ควรมีการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และที่เป็นจริงของบัณฑิตในหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเก็บข้อมูลกับผู้ใช้บัณฑิต เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร
6. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนของโครงสร้างและเนื้อหากระบวนวิชาต่างๆในหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในประเทศไทย เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและจะทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตร ทำให้ได้แนวทางสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป
7. ควรศึกษาถึงผลกระทบ (Impact) ต่างๆที่มีต่อหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

โกชัย สาริกบุตร.(2544). “การเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ”ใน การสัมมนาในระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไมตรี สุขสอน. (2539).บริบทการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุทท ไกยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2539). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน: มิติใหม่**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.

ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2533). **การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.ภาควิชามัธยมศึกษา** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรีวิไล พลมณี. (2545). **พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ**. ศูนย์ไทยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สังัด อุทรานันท์. (2525). **การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2549). **การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ**. เชียงใหม่: มิ่งเมือง.

สุจิริต เพ็ญชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. (2536). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

Brady, L. (1983). **Curriculum Development**. Australia-Sydney: Printice Hall.

Krashen, S.D. and Terrel,T.D.(1983). **The Natural Approach Language Acquisition in the Classroom**. U.K.: Pergamon Press.

Platt, David. (1980). **Curriculum Design and Development**. New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc.